

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI

și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada Meștanu No.

Tip. „Erdélyi Hirlap”.

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Inainte de furtună.

Tendențele Dnui Ion I. C. Brătianu sunt vădite. Ceeace, până mai eri, se făcea în dosul culiselor politice a trebuit să iasă la lumina zilei, căci, mijloacele de până aci, dovedindu-se insuficiente, a trebuit să se recurgă la altele, noi, neîncercate, cari, în mâna atât de dibace a șefului, s'au transformat, din pământ ce trebuia să se aplice unei națiuni întregi, într'o adevărată sabie alui Damocles ce atârna amenințător deasupra ființei actualului guvern și deasupra tuturor creațiilor sale.

Procesele intentate național-tărăniștilor, acțiunile subversive atribuite membrilor aceluiași partid, dar născute în lăntezia holo-naavă a lașității, complotul «mpotriva siguranței statului» care s'a dovedit a fi o fantomă ce întinșida pe somul care se ține morțis de putere nesocotind voința țării, a trebuit să fie prelușii celei mai îndrăznețe opere a Dnui I. C. Brătianu: interdicerea adunării dela Alba-Iulia.

Di Ion I. C. Brătianu crede că, prin ceea ce a făcut de aproape doi ani încoace, va putea schimba cursul normal al istoriei neamului Românesc. Dsa uită că după cum nu s'a putut împiedeca revoluția franceză care a făcut să triumfeze principiile libertății și dreptății, războiul mondial care a dat națiunilor plină libertate, tot așa nici în România nu se va putea opri, prin nici un mijloc, mersul normal al evoluției.

Măsurile luate împotriva partidului național-tărănesc, pentru asigurarea ființei guvernului și întregului partid liberal, sunt măsuri luate împotriva națiunii însăși, căci principiile înscrise pe stindarul acestui partid sunt cristalizate din simțământul și gândirea Românilor de pretutindeni. Aspirațiunile acestui partid sunt aspirațiunile națiunii. Principiile trebuie să triumfeze și aspirațiunile să imbrace haina realității. Oligarhia trebuie să se plece în fața democrației, căci o încercare de rezistență a ei ar însemna tot atât cât peirea ei.

Tensiunea nemulțumirilor acestui popor atât de mult batjocorit atinge maximul. Valurile furiei sale nu vor putea fi zăgăzuite nici prin cele mai draconice mijloace. Curentul este deja pornit, cine-l va putea opri!?

Zvârcolirile guvernanților sunt lugubre prevestiri; nesăbuitele acte ce le săvârșesc prin călcarea propriei lor constituții, terorizarea țării, pălmuirea presei prin introducerea cenzurei și secestrarea gândirei, prin aplicarea unor legi scelerate, măsurile pripite și negândite apropie furtuna care va fi și tragicul lor sfârșit.

De ce atâta îndârjire din partea unei mâini de oameni, cari se pot îneca în marea milioanei, unde este patriotismul lor, ce-i indeamnă să se așeze deacurmezișul intereselor națiunii pe care spun că o iubesc?

Ceeace vor să imprăștie din aer ca pe un nor de fum, prin legi inchișitoriale, a pătruns și s'a precipitat în inimile Românilor, iar ei acolo nu sunt. Aceasta trebuie să se înțeleagă odată!

Manifestul partidului Național-Tărănesc către țară.

«Politica» aia că partidul Național-Tărănesc dă mâine un manifest către țară, anunțând începutul unei înversurate lupte de răsturnare a actualului guvern.

Congresul și adunarea dela Alba-Iulia — interzise.

Amăsarea lor. Discursul Dnui Iuliu Maniu în adunarea deputaților. Măsurile luate

Cu o săptămâna înainte de 20 Nov. a. c., ziua congresului și adunării dela Alba-Iulia, ziua atât de mult așteptată de straturile largi populare, guvernul a aflat de bine ca să împedecce aceasta, știind prea bine, că la Alba-Iulia se va aduna toată suflarea românească dela Nistru până la Tisa.

Guvernul a interzis, ca aceste adunări să se țină la Alba-Iulia, de ochii lumii în alt oraș ar fi fost dispus a încuviința congresul și numai

fără adunare,

și acesta numai așa, dacă

conducerea partidului la garanță, că nu se va vorbi despre chestiuni, cari nu sunt pe placul guvernului și dacă se comunică din înainte guvernului numele și domiciliul delegaților trimiși

În atari împrejurări conducerea partidului aflând de jignitoare, ilegale și contrare drepturilor autonome a partidelor pretenziunile guvernului, constituind acceptarea lor recunoașterea unui tuturat în viața internă a partidelor. — pentru a nu expune acele multe sute de mii de frați, cari pe ziua de 20. Nov. a. c. se grăbeau spre Alba-Iulia a hotărât amânarea lor cu aceea, că de acum înainte numai, se va duce lupta cea mai aprigă contra acestui guvern a tuturor samavolnicilor.

Ca primă măsură s'a hotărât, ca în 20. Nov. a. c. să se prezinte Inaltei Regențe o delegațiune a partidului, condusă de Di Iuliu Maniu și în care delegație să fie reprezentate toate județele prin 3 delegați, pentru a protesta contra samavolnicilor guvernului și în oara ultimă a cere intervenția Regenței pentru restabilirea drepturilor cetățenești și gonirea acestui guvern păcătos (care a dus țara la ruină și nefericire. Comitetul județean a partidului nostru din Arad în ședința sa ultimă a și designat cele trei persoane, care vor reprezenta județul Arad în aceasta delegație. Numele lor din cauza teroarea și «agentului acoperit», din prudență politică nu'l publicăm acum.

Se vor lua și alte măsuri pentru ea lupta tață de guvernul tiran să fie cât mai ducătoare la scop. Cerem fraților noștri să aibă încredere cât mai mare în conducătorii partidului, lupta prin oprirea adunării dela Alba-Iulia nu că a încetat, dar de acum se va duce cu o hotărâre tot mai dâră. Cele de lipsă se vor afla la timp. — Dumnezeu cu noi!

Interdicerea congresului și adunării dela Alba-Iulia s'a adus de către Di Iuliu Maniu în discuția adunării deputaților în o ședință recentă a ei.

Publicăm acest frumos discurs în părțile lui esențiale, deosebi pentru că ne învederează mentalitatea despotică-dictatorială a acestui guvern.

Discursul dnui Iuliu Maniu

D. IULIU MANIU: (Este primit cu aplauze prelungite de pe băncile partidului național-tărănesc).

Domnule președine, comitetul de di-

recție al partidului național-tărănesc a convocat congresul ordinar statutar al partidului pentru 20 Noemvrie, în Alba-Iulia. Comitetul de direcție a găsit (de/bun să se adreseze d-lui ministru de interne printr'o adresă rugându-l să șa act de convocarea acestui congres și să binevoiască a Qua măsurile trebuincioase ca comandantul militar competent să admită acest congres, având în vedere că Alba-Iulia se află în zona stării de asediu.

În urma acestei adrese, d. ministru de interne a binevoit, astăzi, să ne încunoștiințeze că d-sa nu admite ținerea acestui congres

D. I. G. DUCA, ministru de interne: Guvernul nu admite, nu numai eu personal.

VOCI (de pe băncile partidului național-tărănesc): Dictatorul!

D. IULIU MANIU: Primind această încunștiințare oficială adresez o întrebare către d. ministre de interne, să bine voiască a ne arăta care sunt motivele, pentru care a împiedicat ținerea acestui congres și pe ce articol de lege se întemeiază această oprire. D. ministru de interne m'ar obliga foarte mult dacă ar binevoi să-mi dea răspunsul numai decât.

Domnule ministru de interne, dv. ați fost în nota dv. Adică în care notă? În nota cenzurii preventive. (Aplauze pe băncile partidului național-tărănesc). Or, legile fundamentale ale țării opresc această cenzură preventivă și dv. veți vedea că, nu partidul nostru este acela care poate să se supună (la o astfel de măsură, făcându-se însuși complice la încălcarea celor mai elementare drepturi cetățenești pe care le avem. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-tărănesc.)

În sensul statutelor noastre, congresele partidului au între obiectele lor discuțiunea și votarea statutelor și programul partidului față de problemele importante ale statului.

CAMPANIA DE DENIGRARE ÎMPOTRIVA NAȚIONAL-TĂRĂNIȘTILOR.

Credeți d-voastră, că este admisibil ca un partid conștient, care are răspunderea pentru viitorul acestei țări să poată ține un congres în care n'ar discuta problemele vitale ale acestei națiuni? (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-tărănesc).

Credeți d-voastră, că partidul național-tărănesc concepe metoda dureroasă, practică de atâta vreme spre răul acestei țări, după care un șef de partid sau o conducere restrânsă de partid, impune voința sa partidului, imprimă caracterul partidului, după voința sa și după firea sa, iar nu el și nu ei, se inspiră în marele probleme ale națiunii și țării dela masele care compun acel partid? (Aplauze pe băncile partidului național-tărănesc).

D-voastră, nouă, aceloră cari avem onoarea și greaua datorie de a conduce acest partid, ne faceți în conștinu învinuirea că noi suntem oameni preocupați de anumite idei preconcepționate și că noi umblăm după anumite considerațiuni personale, care sunt departe de interesele acestei țări și de sufletul adevărat al maselor populare?

Domnule ministru de interne, n'am înțeles niciodată să conducem acest partid în

alt mod decât așa precum sentimentul public, precum credința maselor populare pe care ne întemeim, precum interesele adevărate ale acestor mase populare le dictează și le propun. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

LEGATURA SUFLETEASCĂ CU MASELE POPULARE

Dacă n'am fi făcut așa, domnule ministru de interne, n'am fi putut ține acest partid 80 de ani. (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

Dacă acest partid există de 80 de ani, este a se mulțumi împrejurării, că conducerea partidului a știut totdeauna să țină legătura sufletească intimă cu masele populare și a știut, în mod just, să exprime dorințele și clocotul, care era în sufletul acestor mase populare. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc).

Dv. care cunoașteți trecutul acestui partid, desigur ca român, nu puteți decât să ne felicitați pe noi, și să vă felicitați pe d-voastră și întreg neamul românesc, că acest partid, în baza acestui obicei a putut să aibă trecutul pe care l-a avut, și a putut înfăptui, ceea ce a înfăptuit! (apl.)

Pentru a scăpa din această situațiune cu totul dificilă pentru dv., ca totdeauna vă refugiați la o diversivne. Vreți să scăpați prin tangență, și atunci spuneți că dv. erați informați — fără să ne spuneți de unde sunteți informați...

D. I. G. DUCA, ministrul de interne: Dar știe toată lumea!

D. VIRGIL MADGEARU: Care toată lumea? Calomniile d-tale le știe toată lumea? (protestări pe băncile majorității).

D. dr. AUREL DOBRESCU: Acestea sunt insinuări de ale siguranței d-lui Rădovici, care vă inspiră.

CHESTIA ÎNCHISĂ.

D. IULIU MANIU: (continuând)... că d-voastră erați informat, că în acest congres se va pune în discuțiune o chestiune oarecare, pe care dv. ați declarat-o închisă, pe care însă tot dv. ați deschis-o! (Aplauze pe băncile partidului național-țărănesc).

D. AUREL VLAD: Și care vă va închide pe d-voastră.

D. IULIU MANIU: Eu, d-le, ministru, care ași fi mai în drept să fiu informat, decât dv., nu am cunoștință de această intențiune.

D. STELIAN POPESCU, ministrul de justiție: Citiți dosarul Manoilescu.

D. IULIU MANIU: Dacă timp de 80 ani noi n'am putut să vă dăm destule dovezi, dv. și guvernului din care faceți parte, că acest partid este pătruns de cele mai înalte sentimente naționale, de cele mai înalte sentimente de patriotism și că este hotărât a apăra interesele superioare ale acestui neam și ale acestei țări, cu orice preț.

D. ȘTEFAN C. POP (arătând majoritatea): Chiar și contra lor!

D. IULIU MANIU (continuând): atunci trebuie să vă declar că și eu și prietenii mei toți, suntem dezarmați înaintea d-voastră!

Pentru că acest partid nu și-a dovedit devotamentul său pentru țară și pentru neam, prin vorbe mari și prin declamări. (Aplauze.)

Acest partid nu și-a dovedit patriotismul său, cu patente cari au fost totdeauna în contra lui, ci a dovedit-o cu temnițele pe cari le-a suferit și cu spânzătorile, cu care a fost martirizat. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc.)

Ori, ce credeți dv., domnule ministru de interne? Credeți că noi și familia noastră persoană nu am avea curajul să vă spunem dv. pe față dacă am vrea să facem ceva la Congresul dela Alba-Iulia? (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc.)

Credeți dv., că este putere omenească, care să mă facă pe mine a fi fals înaintea dv. ori înaintea guvernului dv., ori cât de puternic ar fi el? (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc.)

destulă dovadă, că nu am obiceiul să mă ascund după pereți, și că luptele politice le duc pe față și cu deplină hotărâre și curaj (aplauze).

Vă asigur pe dv., că oricare ar fi fost intenția mea și a prietenilor mei, de a discuta sau hotări în Congresul dela Alba-Iulia, nu m'ași fi ascuns înaintea dv., fiindcă noi nu putem aduce hotărâri ascunse, ci hotărâri discutate înaintea lumii întregi, pentru că nu suntem un partid de cazarmă, nici de colerie, ci un partid de mase, care trebuie să înainte orientate! (Aplauze.)

Dar s'au găsit ministrii de interne, cari au fost mai prevăzători decât dv. În istoria acestui partid, se găsesc dovezi de cuminențele a miniștrilor de interne. În anul 1918 am primit o telegramă dela președintele meu de atunci, dela d. Ștefan C. Pop, care era președintele comitetului național, că guvernul unguresc vrea să oprească adunarea dela Alba-Iulia.

D. Ștefan C. Pop mi-a trimis telegrama la Viena, unde mă găseam, și a cerut să fac pasul trebuitor la ministerul de interne al Ungariei, la d. Iaszi, ca această adunare națională să nu fie oprită. Și m'am dus la Budapesta, la ministrul de interne Iaszi, i-am arătat că face un lucru greșit, dacă oprește adunarea națională. M'a întrebat atunci, cum mă întrebați dv. azi pe mine: «Ce vreți dv., Români, să faceți la Alba-Iulia? Ce hotărâri veți lua acolo?» I-am spus: «Aceasta o va hotări adunarea națională!»

Convorbirea se petrecea în oficiul ministerului de interne, în cetatea din Budapesta, vasăzică într'un loc nu prea comod pentru mine. I-am răspuns: va hotări ce va crede. Atunci Iaszi m'a întrebat: «Domnule Maniu, să vorbim clar, ce vei propune d-ta la Alba-Iulia? I-am spus: domnule ministru, voi propune alăturarea Ardealului și Banatului către România (aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc, care în picioare, ovationează).

Ce credeți, domnule ministru de interne, dacă eu în Budapesta, în cetatea statului maghiar, înaintea ministrului de interne din Budapesta, nu m'am temut să spun ceea ce vreau să fac, mă voi teme eu și prietenii mei să-ți spun d-tale ce vreau să fac? (aplauze furtunoase pe băncile partidului național-țărănesc).

Domnule ministru de interne, noi nu v'am dat domniilor voastre răspuns, fiindcă nu voiam să intrăm în situațiuni umilitoare, nevrednice de demnitatea noastră! (aplauze). V'am declarat însă categoric, că partidul și eu personal răspundem pentru ordine la Alba-Iulia. Ce vreți mai mult? (aplauze.)

Desigur domnule ministru, noi avem o tradiție, avem tradiția de a ține congresele partidului nostru alături de marea mulțime de popor. Nu se concepe la noi în Ardeal și Banat un congres al partidului, care nu este asociat cu mare întrunire populară. Aceasta a fost puterea noastră și toți cei care cunoașteți istoria Ardealului, veți recunoaște că nu s'a ținut congres fără o adunare populară.

Deci dacă dumneavoastră ați primit asigurări din partea mea că răspundem pentru ordine, și dacă dv., știți că la Alba-Iulia, au să se întrunească multe zeci de mii de oameni, atunci dela început puteați fi siguri că știm ce vorbim și ce vrem să hotărâim.

Eu, domnule ministru de interne, am luat la cunoștință răspunsul dv., și acest răspuns îl adaog, cu multă durere sufletească și cu sinceră indignare, la seria nesfârșită a faptelor dv., contra legii și contra rațiunii sănătoase a unui om de stat român (aplauze pe băncile partidului național-țărănesc.)

Eu, domnule ministru de interne, nu am să vă răspund altceva decât să-mi arat adâncă mea îndurerare, că acest partid, după 80 de ani, trebuie să sufere pe nedrept, ca și în trecut, și să vă asigur că acest partid național-țărănesc va trece și de aci înainte biruitor peste piedicile ce i le veți pune, biruitor spre binele și mărirea acestui neam, poate însă spre supărarea dv. (Aplauze prelungite pe băncile partidului național-țărănesc, strigăte de trăiască Maniu.)

Achitarea dlui Manoilescu

Cum era de prevăzut, Consiliul de Război al Corpului 2. de Armată, a pronunțat achitarea dlui Mihail Manoilescu de sub acuza de a fi complotat împotriva ordinii constituționale, în favorul readucerii prințului Carol.

Sentața care a fost pronunțată luni noaptea în urma pledoariilor dlor Mihailescu, Vaidă, Jorga și alți fruntași politici, a produs o impresie de mare reculegere în opinia publică, și una desagreabilă în sânul guvernului.

Desvălirea bustului lui Iosif Vulcan la Oradia-Mare.

Duminecă, în 13. Nov. a. c. s'a desvălita la Oradia-Mare bustul lui Iosif Vulcan, opera sculptorului Anghel Chiciu. Bustul este ridicat din inițiativa societății culturale «Cele trei Crișuri» de un comitet prezidat de Dr. Aurel Lazar deputat de Bihor.

La desvălirea bustului bine reușită a venit multă lume din toate părțile, au fost de față capii tuturor autorităților bisericești, civile și militare din Oradea, reprezentanții tuturor instituțiilor culturale de seamă din țară și un numeros public din localitate și împrejurimi. Asistența a făcut o caldă manifestație D-nei Aurelia Vulcan, văduva lui Iosif Vulcan, care prin prezența ei a dat un aspect emoționant serbării.

Solemnitatea desvălirii bustului s'a început prin un serviciu divin de comemorare alui Iosif Vulcan, oficiat de Episcopul Dr. V. Frențiu, asistat de canonici și profesori-preoți. Răspunsurile au fost date de corul teologilor uniți de sub conducerea d. profesor Fr. Hubic. La sfârșitul serviciului d. profesor de liceu A. Cosma a ținut o bine simțită predică despre viața și opera lui Iosif Vulcan.

Solemnitatea desvălirii bustului ridicat în dosul teatrului «Regina Maria» s'a început prin cuvântarea Dlui colonel G. Bacaloglu, președintele societății «Cele trei Crișuri», care a făcut o scurtă biografie alui Iosif Vulcan, insistând asupra rolului cultural a acestuia timp de o jumătate de veac la granița etnică de vest.

D. primar Dr. G. Egri a luat bustul în primire în numele municipiului Oradea, promițând toată sollicitudinea sa îngrijirii acestui bust.

D. general T. Moșoiu în numele desrobitorilor din 1919 a adus omagii comemorativului.

Vorbește apoi d. prof. G. Bogdan-Duică, ca reprezentant al Academiei Române, remarcând că în revista «Familia» alui Iosif Vulcan și-a făcut loc pe lângă o muncă măgăloasă culturală și aportul lui Eminescu, Alexandri, Coșbuc etc. Revista «Familia» reprezintă o bogată arhivă de documente, cari ilustrează nivelul cultural și spiritul acelor vremuri. Iosif Vulcan și-a dat seamă de rolul cultural pe care l-a avut, — aceasta conștiință de sine se evidențiază în discursul de recepție pe care l'a ținut la Academia Română.

Din partea «Astrei» a vorbit d. prof. univ. N. Drăgan, din partea Ministerului Artelor d. Emil Isac, din partea «Societății pentru crearea unui fond de teatru român» a cărei fundator și președinte a fost întreaga sa viață, Iosif Vulcan, precum în numele celor dintâi X. bursieri: Z. Bârsan, Ionel Crișan, St. Mărcuș și B. P. Bănuțiu a vorbit Dl Bănuțiu, din partea corpului didactic D. prof. dela facultatea de drept din Oradea-Mare: Bogdan-Ionescu, iar din partea «Societății culturale maghiare din Oradea «Szigligeti»: Dl Perédi, ziarist.

Serbarea s'a început cu cântarea imnului: «Trăiască Regele» și s'a sfârșit prin cântecul național: «Pe-al nostru steag...»

Seara a avut loc o serbare bine reușită în teatrul «Regina Maria» introdusă prin o conferință frumoasă a Dlui prof. Dr. C. Pavel dela liceul din Beiuș. După aceasta a urmat un banchet dat de municipalitate. La aceste serbări orașul Arad a fost reprezentat prin 3 consilieri și 2 funcționari superiori.

NOTE.

Două lacrimi.

La orizonturi se încinge văpaia urii, și-n drumurile tale se aștern umbre — albastre...

Deasupra ta plutesc neguri, și-n suieții se strecoară tăcerea.

Și până să ajungi aci, cât de lung ți-a fost pelerinajul.

Câte suferințe îți luminează trecutul.

Nu cumva ai uitat să-l privești?

Din tulburi vremi vreri de mai bine, ți au îndreptat făptura, muncită de aspre suferințe pentru un destin de viață.

Cu inima împărțită în multe doruri de frate, cu gândul de apururi să-ți strângi comoara în vatra cea mare a zilei de aci.

Vic frământare de nevoi și de mizerie.

Indrumare de răspântie luminoasă, în pământuri orientale, pentru cei care trăiesc în slobodă înălțare pe tărurile cu multe culori ale mărilor mari.

Indrumare de istorică mucenicie în vâltoare de mereu rabdată robie.

Tara mea.

Eu îți ascult vuetul surd și durerea perpen-

Cu inima înfrântă, cu gândul îngere

Și îți dăruiesc două lacrimi... Că n-aur

Căci eu nu sunt decât o biată țărână

Un vuet de veșnicie.

Din lumina de totdeauna

Pe care o plămădesc răstignirile, am venit aci iubire,

Și poate că nu am să stau mai mult ca o suferință...

Căci am trăit mai mult decât am vrut.

Și inima mi-am împărțit-o, celor care au cerut...

Am iubit joshicia, am înălțat-o și-am plâns,

Am întâlnit desamăgirea, am îmbrățișat-o, și am plâns...

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

TIBERIU VUIA.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

De aceia, urcând în tăcere, pe pârghiile de gândire, înfruntarea durerii, mă cumînesc, depe acum din sfântul dar al veșniciei,

Căci plămădit din lumina de totdeauna, voi muri mai curând decât ași vrea, căci am trăit mai mult decât am vrut.

Din nopți — cuiburi de suspine am avut legământ să cunosc frământarea, fecundă în lacrimi și deacolo m'am legat cu durere vie de viața ce urue cald prin drumuri de soare sub mântii de meguri, între pereți de tăcere. Spre punțile morții.

Congresul partidului național-țărănesc se va ține tot la Alba-Iulia, dar la altă dată.

Comitetul de direcție al partidului național-țărănesc întrunit azi a dat următorul comunicat:

Comitetul de direcție al partidului național țărănesc luând în discuție măsura abuzivă a guvernului de a opri congresul la Alba-Iulia în ziua de 20 Noembrie și respingând condițiile ofenzătoare puse de guvern, de a ține congresul într-alt oraș acceptat de el, cu un program cenzurat, și a prezenta numele delegaților cu excluderea tuturor celorlalți membri ai partidului a hotărât amânarea congresului.

Congresul partidului național țărănesc va fi convocat tot la Alba-Iulia la o dată ce se va anunța la timp.

Comitetul de direcție a decis convocarea la București în ziua de 20 Noembrie a comitetului central executiv, complectat cu parlamentarii partidului și câte doi delegați din fiecare județ, pentru a examina situația ce s'a creat.

Interview cu d-na Mimi Nestorescu

Subtila creatoare a Tatiane din opera „Evghenie Oneghin”, vorbește „Românului”

Arad, 15. — E ora 10 dimineața când, nu tocmai lipsit de emoție, mă anunț printr-o carte de vizită talentatei artiste, care locuiește de patru zile la „Crucea Albă”.

Peste o jumătate de oră, timid, contrar felului meu de gazetar, urc scările la primul etaj și prin intermediul prietenului Järrotzky, mă prezint marelui artiste.

Liniștită, cu privirile de-o melancolie ce zdrobește, impunătoare prin construcția fizică, Leonora din seara trecută zimbește ușor și ascultă intenția vizitei mele.

— Da, sunteți gazetar și doriți să vă vorbesc. Dacă credeți, că o femeie poate să vă spună ceva ce vă interesează, vă pot vorbi cu plăcere.

Bunătața ce se evidențiază din prima vorbă a marelui artiste, îmi dă curajul de-a răspunde.

— Stimată doamnă, sunt trimisul ziarului „Românul” și publicul arădan așteaptă câteva cuvinte despre opera „Evghenie Oneghin”, în care dv. ați avut un desăvârșit succes, prin fericită creație a eroinei Tatiana.

O clipă de gândire, fața i se iluminează ca de-o aducere aminte.

— „Evghenie Oneghin” este o operă absolut nouă în România. Pentru întâia oară s'a reprezentat în stagiunea actuală la Cluj de trei ori, la Oradea odată și aici la Arad iarăși odată.

— Cine a avut fericită idee de a monta opera lui Ceai-kowsky?

— Montarea lui „Evghenie Oneghin” a fost pusă la cale încă de fostul director al Operei clujene, regretatul Popovici-Bayreuth, care, tot în scopul acesta a adus dela Breslau la regisorul Mihail Linsky. Deși mulți din prietenii fostului director erau pesimiști în reușita acestei înscenări, totuși, bătrânul maestru nu se dădea bătut. Dar desnodământul dureros al morții lui Popovici Bayreuth, a lăsat pe „Evghenie Oneghin” pus doar în repertoar. Așa că în anul acesta, frumoasa operă a lui Ceai-kowsky a văzut lumina rampei.

— Cum de vi-s'a incredințat dv. rolul Tatiane?

Dna Nestorescu zimbi o clipă.

— Din cele trei primadone care suntem în opera clujană, rolul mi s'a dat mie încă dela prima lui distribuție de către fostul director.

„Eu cred — domnul meu —, că acest rol este chiar în firca mea. Simt că suferința Tatiane este strâns legată de sufletul meu și mi-a fost ușor să pătrund taina acestui personaj. Mie nu mi-a trebuit prea multă explicare în acest rol, pot spune că am jucat mai mult după propria-mi intuiție.

— Am pătruns pe Tatiana cu sufletul, cu spiritul, cu întreaga putere de creație pe care o posed și am ajuns să-l joc așa după cum ați văzut. În definitiv, iubesc acest rol.

— Vi-se pare grea opera lui Ceai-kowsky?

— Deși publicului i se pare foarte ușoară opera „Evghenie Oneghin”, în fond însă este foarte grea, de oarece conține multe recitative, care au un efect dăunător vocii.

— Care este partea cea mai grea a operei?

— Cred că și dv. ați observat, cântarea scrisoarei din tabloul II. este extrem de grea, am putea spune, cea mai grea bucată din toată literatura muzicală.

În tabloul final, și greutatea, dar și frumusețea culminează.

— Ce părere aveți asupra operei „Evghenie Oneghin”, în general?

— Eu sunt complet îndrăgostită de această operă. O găsesc extrem de splendidă. Muzica cea mai fină, mai înălțătoare, mai sentimentală, e legată de fiecare frază, ca un colier de mărgăritare de gâtul unei femei frumoase.

„E drept, că publicul nu e obișnuit cu opera în care vibrează sufletul slav, și acest „Evghenie Oneghin” nu este altceva, decât o înălțare de puternice motive de muzică populară rusească, cari seamănă cu niște flori sălbatice culese din stepă.

„Să sperăm că în curând publicul va ajunge să înțeleagă opera lui Ceai-kowsky, tot așa cum o înțelegem noi azi.”

Și ochi blânzi ai marelui artiste, se înflăcărează, devin mai omenești, mai buni. Am privit-o clipă; Tatiana lui Pușkin trăia aievea sub ochii mei.

Rup tăcerea și fac o nouă întrebare.

— În ce opere a-ți mai cântat, stimată doamnă?

— Până acuma am cântat în „Aida”, „Trovatore”, „Balul mascat”, „Fidelio”, „Faust”, „Carmen”, „Bohema”, „Lohengrin”, „Tannhäuser”, „Vasul fantomă”, „Walküre”, „Cavaleria Rusticană”, „Ebreca” și acum în „Evghenie Oneghin”. Din operele românești am cântat în „Făt Frumos” de H. Klee și „Lucașăru” de Bretan.

— Ce gânduri aveți pentru viitor?

— Cel mai frumos gând care mă frământă, este acela de a putea pleca în strălătitate. Ași dori mult, — și de se va putea chiar în iarna aceasta —, să văd Viena și Praga. Nu plec să cânt, ci numai să vizitez teatrele din aceste orașe mari.

Și discuția se deslășoară domoală înainte, despre artă, despre oameni, despre suflete... și d-na Nestorescu nu uită să mi vorbească cu multă pietate de maestrul a cărui elevă a fost încă la București, Popovici-Bayreuth. Discutăm cu smerenie meritele marelui artist.

Dar am uitat că timpul gonește fără vrerea noastră. E ora 12 când mă despart de marea artistă, mulțumindu-i de toată bunăvoința arătată.

Ca un salut îmi răspunde: „Mulțumesc și eu publicului arădan, pentru că a primit pe „Evghenie Oneghin” cu atâta căldură”.

I. Mehedințeanu.

Festivalul Crucei Roșii din Arad.

În 13 Noembrie a. c. filiala din Arad a Crucei Roșii a organizat un festival la care și-au dat concursul Dl. Dr. Dumitru Coșina medic șef la Casa Cercuială Arad, ținând o interesantă și instructivă conferință asupra tuberculozei și combaterea ei. Conferințiarul ne-a prezentat date statistice prețioase din care iasă iveală ce lăfăit este boala aceasta ce pierderi cauzează neamului.

S'a arătat în aceasta conferință ce așezăminte sanitare au țările din Occident, cât jertesc pentru combaterea tuberculozei, cât de puțin se lucrează la noi și cât ar trebui să se facă.

Conferința a fost urmată de proiecțiuni.

Dl. Ivan Sochulsky, artist dela Opera Română din Cluj a cântat o arie din Balul mascat, stârnind furtunoase aplauze din partea publicului. Dșoara Iris Barbura a dansat cu mult talent câteva dansuri artistice, stârnind ca întotdeauna admirația publicului.

Acompaniamentul la pian a fost susținut de Dl. Dr. Aurel Botiș.

Deși acest festival a fost aranjat de Crucea Roșie, totuși a lipsit concursul binevoitor al publicului, care și de data aceasta a ținut de cuviință să absenteze. Obiceniul vechiu a publicului din Arad.

Azi Sâmb. va avea loc un ceai-dansant în localul Casinei Române din Arad.

Informațiuni.

— **LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE**, prin care guvernul institue măsuri dictatoriale spre a se menține la putere, a fost votată în ședință de Duminecă, atât la Camera cât și la Senat.

Cu această lege, țara românească intră sub un regim de volnicie, asemănător regimurilor de bun plac pe care istoria tuturor vremurilor le condamnă și le arată că dezastruoase pentru popoarele cărora li-se aplică.

În butul acestei legi, trunțașii opoziției vor face declarații de mare importanță în chestiunile care privesc ordinea constituțională, și suntem curioși să știm cum li se va aplica această lege.

— **IN ZIUA DE 15. NOEMBRIE** a răpărut ziarul «Patria» din Cluj. Direcția o are d. Ion Clopoșel.

— **DERAIEREA UNUI TREN LANGA PIATRA-OLT.** Între Piatra-Olt și Calderu, a deraiat un tren de marfă răsturnându-i-se locomotiva și șapte vagoane cari s'au sfărâmat. Sunt mai mulți răniți, între cari cinci în mod grav. Linia fiind deteriorată, circulația se face prin transbordare. Ancheta a satorit că accidentul se datorește unei șine slabe.

— **DUMINECA 6 crt.** a avut loc în comuna Mocrea cununia Dș. Elvira Grozescu, fiica fostului notar comunal Dl. Grozescu, cu Dl. Virgil Pușcaș, rigurozant îndrept, fiul părintelui Pușcaș din acea comună. Urâm simpaticilor tineri viață îndelungată și multă fericire.

Medicale.

Asociația Generală a Medicilor Filiala Arad va ține în ziua de 20 l. c. 11 b. a. m. în localul școlii de moșei o ședință științifică cu următorul program:

1. Dr. Kardos Geza: Despre paralizia infantilă.
2. Dr. Albu Ștefan: Intervențiuni chirurgicale asupra uterului gravid cu menținerea sarcinei.
3. Dr. Vicaș Iuliu: Prezentări de cazuri.
4. Dr. Călineanu Ervin: Transplantari de tendoane.

Prezența publicație servește și de invitație pentru membrii Asociației, pe cari îi rugăm să se prezinte în număr cât mai mare.

Redactor responsabil Dr. Bărbușu.

Nr. 24.346—1927.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru închirierea pe termen de 3 ani a closetelor comunale, în ziua de 21 Dec. 1927 ora 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în biorul Serviciului economic (Primăria, etaj Camera Nr. 101) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de serviciu. Arad, la 7 Noembrie 1927.

SERVICIUL ECONOMIC.

Aviz.

La Casa Cercuală din Arad se află vacant postul de electrician care lucrează cu aparatul Röntgen.

Postul este dotat cu 5000 Lei (cinci-mii) lunar. Doritorii a ocupa acest post vor trebui să-și înainteze următoarele acte până la data de 25 Noembrie 1927:

Certificat de cetățenie.

Certificat de bună purtare.

Certificat de cunoștințele ce le are în ramura electro-tehnice.

Dovadă despre satisfacerea serviciului militar.

Certificat despre serviciile avute până în prezent în ramura electro-tehnice.

Declarația despre limbele ce posedă.

DIRECTIUNEA.

Cenz. Prefectura Județului Arad

Nr. 24.348—1927.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru darea în întreprindere a întreținerii în bună stare a mașinelor de scris pe anul 1928, în ziua de 20 Decembrie 1927 ora 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în biorul Serviciului economic (Primăria, etaj Camera Nr. 101) în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de serviciu.

Arad, la 7 Noembrie 1927.

SERVICIUL ECONOMIC.

Portăretul Detașat la Judecătoria Buteni. No. G. 938—1927.

Pulicație de vânzare.

Pe baza Decisului Judecătoria Rurale Buteni No. mai sus, un cal, una iapă și una cocie prețuite în sumă de lei 7000 cuprins în favorul lui Cocu Pavel, reprezentat prin Dr. Aurel Grozda, avocat din Buteni pentru suma de lei 2400 capital, interese de 16% dela 16 Februarie 1926, precum și speșele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în comuna Măneasa la domiciliul debitorului în ziua de Douăzeci și patru Noembrie 1927 ora 4 p. m. conform legii LX. §-ului 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale.

Buteni, la 5. Noembrie 1927.

V. POPESCU,
portărel.

ROMANIA

Portărelul de pe lângă Judecătoria rurală Radna.

G. No. 2928—1927.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Se publică la cunoștință generală că în ziua de 24 Noembrie 1927 începând la orele 3 p. m. se va vinde prin licitație publică la fața locului în comuna Radna averea următorului Miloș Franase și Szontag Geza compusă din: Canapea, paturi, pene etc. toate evaluate la suma de lei 9350.

Această avere se vinde pentru despăgubirea creditorului Révész Aron reprezentat prin avocatul Dr. Iulian Givulescu din Lipova, de suma de lei 2000 capital, cu proc. de 12% pe an plus speșele ocazionate cu execuția, ce are a primi pe baza deciziei No. 2655—1927 a judecătoria rurale Radna.

Această licitație se va ține și în favorul lui Frint Aladar.

Radna, la 4 Noembrie 1927.

Indiscifrabil, portărel.

ROMANIA

Portărelul de pe lângă Judecătoria rurală Radna.

G. No. 2148—1927.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Se publică la cunoștință generală că în ziua de 28 Noembrie 1927 începând la orele 3 p. m. se va vinde prin licitație publică la fața locului în comuna Cladova averea următorului din Cladova compusă din: 1) Una casă din lemn acoperită cu țiglă. 2) Una cămară din lemn. Toate acestea evaluate la suma de lei 4000.

Această avere se vinde pentru despăgubirea creditorului Schwarz Armin reprezentat prin avocatul Dr. Iulian Givulescu din Lipova, de suma de lei 3460 capital, cu proc. de 12% pe an plus speșele ocazionate cu execuția, ce are a primi pe baza deciziei No. 1233—1927. a judecătoria rurale Radna.

Radna, la 4 Noembrie 1927.

Indiscifrabil, portărel.

Nrul 59—1927.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul executor delegat jud. regeșe prin acesta publică în urma deciziei al judecătoria de pace Nădlac, No. G. 2151—1927 în favoarea lui Strasser & Comp. din Oradea-Mare, pentru suma de 3240 Lei capital și accesorii, se defige termen de licitație pe ziua de 1 Decembrie 1927 ora 3 p. m. în comuna Nădlac la prăvălia de sub No. casei 859, unde vor vinde la licitație publică: Aranjament de prăvălie cu pulturi.

Toată acesta mobilă sa prețuit în 10.000 Lei.

Nădlac, la 14 Noembrie 1927.

Delegat executor:

DIMITRIE FEIER, m. p.

Pentru conformitate:
Indiscifrabil

Toți românii pot să asculte în fiecare seară pe vestitul cântăreț bănățean Luță care cântă la restaurantul „Omul sălbatic” din Strada Eminescu. Mâncări și Grătar românesc.

Iosif Muzsay

ARAD, visavis cu teatrul

Lista de prețuri de toamnă și iarnă.

Haine pentru școlari	— — —	1600
Haine bărbătești lână curată	— — —	1750—
Haine bărbătești culori de modă	— — —	2450—
Haine vânete și negre la. calit	— — —	2750—
Pardisii de toamnă	— — —	1950—
Ulster dublo la. calit.	— — —	2450—
Palton negru de iarnă cu guler de lână	— — —	2650—
Raglan Fregoli	— — —	2200—
Pardisii de gumă	— — —	850—
Palton de piele la. calit. în toate culorile	— — —	4600—

Croitorie după măsură!
Mare magazin de postăvarie!

FABRICA DE OLEU

adr. FRĂȚII ARDELEAN în comuna

Caporal Alexa (Chercherchiu)
plasa Sfânta-Ana

fabrică oleu de mâncat pentru vamă, vinde oleu proaspăt de bostan (ludae) floarea soarelui, cânepă și rapiță, cu prețurile celea mai ieftine de pe piață. Rugăm sprijinul Onoratului public Românesc.

Angajăm subșef de sucursală, încasători și vânzător pentru vânzarea mașinelor de cusut „Singer” în rate

Singer Bourne & Co.

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 17.

Văpsirea hainelor, Aburizarea paltoanelor de plus. Curățirea paltoanelor de blană la

HOSZPODAR

ARAD, Strada Strolescu No. 13.
Totacolo se primește și ucenici.

A P O L L O

Până la 22 Noembrie

Târg de femei

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

U R A N I A

Dela 20 Noembrie.

Insula dragostei

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

Mobile cu plata'n rate, pelângă prețul plățirei în numerar se găsesc în Magazinul GARAI, Piața Avram I. I.

Tipografia Aradi Hirlap nyomdászense.